

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА ЇХ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОЛЕКТИВІ: ЕМПІРИЧНИЙ АСПЕКТ

Манченко Вікторія

Проблема емоційного розвитку дітей дошкільного віку є однією з актуальних у сучасній психологічній науці, оскільки саме емоційна сфера значною мірою визначає особливості соціалізації дитини та характер її взаємодії з однолітками [2, 3]. У дошкільному віці формуються базові навички спілкування, здатність до співпраці, емпатії та емоційної саморегуляції, що впливають на становлення міжособистісних взаємин у дитячому колективі.

Метою публікації є висвітлення результатів емпіричного дослідження взаємозв'язку емоційної сфери дітей дошкільного віку та особливостей їхньої міжособистісної взаємодії у колективі однолітків.

Емпіричне дослідження проводилося на базі комунального закладу «Заклад дошкільної освіти №59 Вінницької міської ради». У дослідженні взяли участь 75 дітей старшого дошкільного віку. Для вивчення емоційних особливостей та специфіки міжособистісної взаємодії дітей використовувалися методики: «Дитячий апперцептивний тест» Л. Беллак, С. Беллак, проєктивна методика «Малюнок сім'ї» В. Вольфа, методика «Кораблик можливостей» В. Назаревич, методика «Закінчи історію» С. Конової, а також авторські анкети для вихователів «Взаємодія дитини з однолітками» та «Емоційні особливості дитини» [1].

Результати дослідження засвідчили, що емоційні особливості дітей мають безпосередній вплив на характер їхньої взаємодії з однолітками. Дошкільники з високим рівнем емоційної врівноваженості, здатністю до розуміння емоцій інших та достатнім рівнем емоційної саморегуляції демонстрували вищу комунікативну активність, легше вступали у спільну діяльність, частіше проявляли ініціативність, доброзичливість та готовність до співпраці. Водночас діти з підвищеним рівнем тривожності, емоційної

нестійкості або агресивними проявами частіше демонстрували труднощі у встановленні контактів, конфліктність або схильність до ізоляції у групі однолітків.

Проведений кореляційний аналіз підтвердив наявність статистично значущого взаємозв'язку між показниками емоційної сфери та особливостями міжособистісної взаємодії дошкільників. Зокрема, позитивний емоційний стан і здатність до емоційного контролю сприяли формуванню позитивного соціального статусу дитини у колективі, тоді як негативні емоційні прояви ускладнювали процес соціальної адаптації та взаємодії з ровесниками.

Отже, результати емпіричного дослідження підтверджують, що емоційна сфера є важливим чинником формування міжособистісної взаємодії дітей дошкільного віку. Розвиток емоційної компетентності, навичок саморегуляції та емпатії сприяє гармонізації взаємин у дитячому колективі та успішній соціалізації дошкільників. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці психолого-педагогічних програм розвитку емоційної компетентності дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Борисенко К., Бадер С. Розвиток емоційного інтелекту старших дошкільників. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. № 2. С. 45–51.
2. Попович О. Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку як психолого-педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. № 51. С. 241–246.
3. Трофаїла Н. Особливості емоційного розвитку дітей дошкільного віку. *Психологічний часопис*. 2021. № 7(3). С. 112–118.